

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2022. gada 7. martā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneši Artūrs Kučs un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 32/2022),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 464. panta septīto daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no tās pieņemšanas dienas.

2. Apstrīdētā norma nosaka: “Ja tiesnešu kolēģijai nav acīmredzama pamata uzskatīt, ka, izskatot blakus sūdzību, pārsūdzētais lēmums tiks pilnīgi vai kādā tā daļā atcelts vai grozīts, tā Augstākās tiesas rīcības sēdē ar vienbalsīgu lēmumu var atteikties pieņemt blakus sūdzību. Šādā gadījumā samaksāto drošības naudu par blakus sūdzību neatmaksā.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā juridiski pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma regulējumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētās pamattiesības; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 13. punktu*).

6.1. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar tiesas spriedumu civillietā noraidīta Pieteikuma iesniedzēja prasība citstarp par vienošanās par darba tiesisko attiecību izbeigšanu atzīšanu par spēkā neesošu un atjaunošanu darbā. [Datums] Pieteikuma iesniedzējs vērsās tiesā ar pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, kuru tiesa noraidīja. Pieteikuma iesniedzējs [datums] atkārtoti vērsās tiesā ar pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem. Tiesa ar [datums] lēmumu atteicās pieņemt atkārtoto Pieteikuma iesniedzēja pieteikumu, pamatojoties uz

Civilprocesa likuma 478. panta ceturtais daļas 5. punktu. Par minēto lēmumu Pieteikuma iesniedzējs iesniedza blakus sūdzību. Senāta kolēģija rīcības sēdē, pamatojoties uz apstrīdēto normu, atteicās pieņemt viņa blakus sūdzību. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu, jo liedz pieeju tiesai. Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

6.2. Pieteikumā arī vispārīgi norādīts, ka apstrīdētā norma aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 106. panta pirmajā teikumā ietvertās pamattiesības. Proti, Pieteikuma iesniedzējs esot nepamatoti atbrīvots no darba un zaudējis ienākumus.

Tomēr pieteikumā nav pamatots, kādā veidā tieši apstrīdētā norma, kas noteic vienīgi tiesas tiesības atteikties pieņemt blakus sūdzību, būtu radījusi Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 106. panta pirmajā teikumā ietvertu pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 106. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, jo lēmums par atteikšanos pieņemt blakus sūdzību nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: “Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no brīža, kad Senāta tiesnešu kolēģija rīcības sēdē ir atteikusies pieņemt Pieteikuma iesniedzēja blakus sūdzību civillietā Nr. [numurs], tas ir, no [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2022. gada 10. februārī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtnās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka jēdziens “taisnīga tiesa” ietver divus aspektus, proti, “taisnīga tiesa” kā neatkarīga tiesu varas institūcija, kas izskata lietu, un “taisnīga tiesa” kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs process, kurā lieta tiek izskatīta. Tādējādi Satversmes 92. pants uzliek valstij pienākumu izveidot attiecīgu tiesu institūciju sistēmu un arī pieņemt tādas procesuālās normas, atbilstoši kurām persona varētu taisnīgā un objektīvā tiesā efektīvi aizsargāt savas tiesības un likumiskās intereses (*sk. Satversmes tiesas 2020. gada 26. marta spriedums lietā Nr. 2019-15-01 9. punktu*).

Satversmes tiesa jau iepriekš ir secinājusi, ka likumdevējam ir plaša rīcības brīvība pieņemt procesuālos likumus un gan noteikt lietu kategorijas, kuras attiecīgajos procesos tiek skatītas, gan arī lemt par dažādu kategoriju lietu izskatīšanas kārtību (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 11.1. punktu*). Lai pārsūdzības instances tiesa varētu pienācīgi veikt savu darbu, likumdevējs ir tiesīgs to atslogot no atsevišķu kategoriju sūdzību izskatīšanas (*sal. sk., piemēram, Satversmes tiesas 2006. gada 14. marta sprieduma lietā Nr. 2005-18-01 13.1. punktu*). Turklāt Satversmes tiesa ir atzinusi, ka gadījumā, ja valsts ir paredzējusi pārsūdzības tiesību, tiesības uz pieeju augstākas instances tiesai neietver prasību ikvienu lietu izskatīt pēc būtības un sagatavot pilnu tiesas nolēmumu (*sal. sk. Satversmes tiesas 2013. gada 21. oktobra sprieduma lietā Nr. 2013-02-01 11. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja argumenti par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam pēc būtības ir balstīti uz viņa viedokli, ka Senāta kolēģija nepamatoti ir atteikusies pieņemt Pieteikuma iesniedzēja blakus sūdzību. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma ļauj tiesai nevērtēt to, vai zemākas instances tiesas tiesību normas ir piemērojušas pareizi. Proti, apstrīdētā norma ļaujot tiesai, neizskatot lietu, nonākt pie subjektīva konstatējuma. Pieteikuma iesniedzēja apsvērumi par apstrīdētās normas iespējamo

neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam pēc būtības ir vērsti uz tiesību normas piemērošanu tiesā, un šādi apsvērumi nav uzskatāmi par pieteikuma juridisko pamatojumu. Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas jautājumus un vispārējās jurisdikcijas tiesu nolēmumu tiesiskumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis juridisko pamatojumu tam, kāpēc likumdevējam no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietētu obligāts pienākums nodrošināt, kas visas iesniegtās sūdzības būtu Senātā izskatāmas pēc būtības. Proti, pieteikumā nav pamatots, ka Satversmes 92. pants prasa sūdzības izskatīšanu pēc būtības pat tādos gadījumos, kad pastāv acīmredzams pamats uzskatīt, ka, izskatot blakus sūdzību, pārsūdzētais lēmums netiks pilnīgi vai kādā daļā atcelts vai grozīts.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 32/2022).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Gunārs Kusiņš